

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2000-2001

19 april 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media en tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de gedeeltelijke verkoop van het kabelnet en de participatie in Telenet aan Callahan, de gevolgen voor een gegarandeerd zenderaanbod tegen dezelfde abonnementsprijs en de ontwikkeling van digitale diensten in Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het meerderheidsaandeel van PSA in het havenoverslagbedrijf Hesse Noord Natie

Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gevolgen voor Vlaanderen van recente beslissingen van de federale regering over de economische compensaties bij legeraankopen

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 19 april 2001

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.07 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media en tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de gedeeltelijke verkoop van het kabelnet en de participatie in Telenet aan Callahan, de gevolgen voor een gegarandeerd zenderaanbod tegen dezelfde abonnementsprijs en de ontwikkeling van digitale diensten in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media en tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de gedeeltelijke verkoop van het kabelnet en de participatie in Telenet aan Callahan, de gevolgen voor een gegarandeerd zenderaanbod tegen dezelfde abonnementsprijs en de ontwikkeling van digitale diensten in Vlaanderen.

Minister Van Mechelen zal ook antwoorden in naam van minister Sauwens.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het verbaast me dat er in verband met dit dossier weinig of geen vragen zijn gesteld in het Vlaams Parlement. Enerzijds is de Vlaamse overheid weinig betrokken bij het hele opzet. Anderzijds stel ik vast dat, nadat de leden van de gemengde intercommunale hun zegen hebben gegeven, het kabelnetwerk wordt verkocht.

Mijnheer de minister, tijdens de vorige legislatuur waren we beiden lid van de commissie voor Media. We hebben toen debatten gevoerd over het 'waardevol kabelnetwerk' dat ervoor zorgt dat Vlaanderen een unieke positie bekleedt in de wereld. Het Telenetverhaal is al ouder dan vandaag. Het is gestart in 1994. Ondertussen is er heel wat water naar de zee gevloeid. Het hoogtepunt was het moment dat een andere partner besliste om Telenet binnen te halen. Telenet komt voor 53 percent in handen van een voornamelijk Amerikaanse investeringsmaatschappij, met name Callahan.

Mijnheer de minister, vanuit die bekommernissen kreeg ik graag enkele verduidelijkingen. Niet alleen u als minister van Media en Economie maar ook uw collega van Binnenlandse Aangelegenheden, minister Sauwens, en de minister-president hebben over dit dossier een aantal uitspraken gedaan.

De verkoop van 53 percent van het kabelnetwerk van de gemengde intercommunales kan volgens krantenberichten van 23 februari 2001 ongeveer 19 miljard frank opbrengen. Daarbovenop verkrijgen de gemeenten nog ongeveer 18,7 miljard frank door de verkoop van een gedeelte van hun belang in Telenet. Dat is een berg geld, die de gemeentefinanciën goed van pas zal komen. De lokale besturen klagen immers over steeds meer taken terwijl ze daarvoor niet altijd de inkomsten kunnen genereren. Via de verkoop van een waardevol patrimonium krijgen ze heel wat miljarden in handen. In concreto impliceert dit bijvoorbeeld dat de gemeenten geen financiële middelen moeten inzetten voor de uitbouw van digitale televisie. Ook dat is een argument van de gemengde intercommunales. Ze beweren dat voor het volledig upgraden van het kabelnetwerk en de uitbouw van een breedbandkabel, een investering van ongeveer 25 miljard frank nodig is. Naar eigen zeggen beschikken ze niet over die middelen, dus verkopen ze het net-

Van Dijk

werk, waardoor de privé-partner voor de uitdagingen staat.

Uit de verslaggeving blijkt ook dat de kabelabonnee geen extra abonnementsprijs moet vrezen. Ik verwijs hiervoor naar de uitspraak van de heer Van Rompaey, woordvoerder van de gemengde intercommunales. Ook het zenderaanbod zou worden gegarandeerd. In De Standaard van 23 februari wordt deze verklaring enigszins genuanceerd. Mijnheer de minister, u zegt 'goede hoop te hebben' dat het zenderaanbod blijvend kan worden gegarandeerd.

Ik heb dan ook een aantal vragen over de financiële gevolgen van deze verkoop voor de gemeenten, de verzekering inzake een gegarandeerd zenderaanbod tegen redelijke prijzen en de toekomstige ontwikkeling van digitale diensten in Vlaanderen. Mijnheer de minister, kunt u enige verduidelijking geven over de positieve financiële repercussies voor de gemeenten van de verkoop van een gedeelte van het kabelnetwerk aan Callahan en van de verkoop van een gedeelte van het belang in Telenet aan dezelfde industriële groep? Kan hierbij een onderscheid worden gemaakt tussen de opbrengsten voor de gemeenten die lid zijn van respectievelijk een gemengde en een zuivere intercommunale? Bij de gemengde intercommunales komt ook de privé-partner, met name Electrabel, om de hoek kijken. Welke meeropbrengst genereren zij? Electrabel was immers co-financier van het kabelnetwerk.

Hoe zullen de gemeenten vergoed worden? Hierover bestaat veel onduidelijkheid. Gebeurt dat cash of via aandelen? Veel gemeenteraadsleden willen dit weten wanneer ze eerstdaags een beslissing moeten nemen. De raden van bestuur van de intercommunales hebben het licht op groen gezet. Alles werd op 23 februari 2001 in Brussel getekend. Uiteindelijk zijn er echter nog aandeelhouders, in casu de gemeentebesturen, die hun zegen nog niet hebben gegeven. Wat zal er gebeuren als één of een meerderheid van gemeenten in één intercommunale een aantal bedenkingen formuleert? Het klopt dat dit niet onze verantwoordelijkheid is, maar ik heb de indruk dat men op de feiten vooruitloopt. Men tekent eerst een contract en daarna vraagt men aan de aandeelhouders of ze akkoord gaat. Op die manier zet men de wereld op zijn kop.

Kunt u enige verduidelijking geven over het zenderaanbod en abonnementsgeld dat in de overeen-

komst met Callahan blijkbaar is gegarandeerd? Voor welke periode is deze garantie van toepassing? Betekent dit dat het abonnementsgeld niet kan stijgen? Wie bepaalt die prijzen? Hoe zal men een mogelijk voorstel tot prijsverhoging omwille van investeringen in digitale televisie beoordelen? Ik kan aannemen dat Callahan zegt dat ze niet op dezelfde manier het abonnementsgeld kan behouden omdat er meerkosten zijn.

Kunt u de werking van de programmaraad, die voortaan zal beslissen over het programma-aanbod, nader toelichten? We kennen vanuit het verleden de opdeling in must carry en may carry. Een nieuw orgaan zal zich hierover moeten uitspreken. Hoe zullen de intercommunales hierin vertegenwoordigd worden? Welke rol zal Callahan spelen? Ik lees soms dat Callahan de meerderheid wil krijgen in Telenet. Tussen de regels lees ik dat het bedrijf heel nobele bedoelingen heeft. Het wil de meerderheid hebben, maar Telenet zou volgens het bedrijf zijn rol kunnen blijven vervullen. Het bedrijf moet echter winst maken. Ik heb dan ook bedenkingen bij de stelling dat Telenet kan blijven beslissen. De meerderheidsaandeelhouder zou dan toestaan dat de Vlamingen de lakens uitdelen.

Verder heb ik een vraag over de toename van het aanbod aan digitale diensten. Ik vraag me af waarom de digitalisering en de verbreding van de banden voor een vermindering van het aantal analoge zenders zal zorgen. Waarom zal men telkens drie analoge zenders door drie digitale zenders vervangen?

Ik weet dat dit veeleer technische vragen zijn, maar ik wil hier toch even refereren aan een discussie die we in het verleden hebben gevoerd over de eventuele meerwaarde van de kabel in de voortschrijdende technologische evolutie.

Zullen de abonnees van de zuivere intercommunales, in tegenstelling tot de abonnees van de gemengde intercommunales, op termijn verstoken blijven van een digitale dienstverlening op langere termijn? Hoe schat de minister dit in?

Ik vraag me trouwens af waarom de zuivere intercommunales niet willen verkopen. Ze staan immers voor precies dezelfde uitdagingen. Hoewel zij ook hun kabel zullen moeten opwaarderen, willen zij blijkbaar een andere politiek voeren. Hoewel ze hun aandelen aan Callahan verkopen, blijven ze volledig eigenaar van de kabel.

Die houding zal voor een ernstig verschil op de Vlaamse landkaart zorgen. De gemeenten die bij

Van Dijck

een gemengde intercommunale zijn aangesloten, stoten hun kabelnetwerk af. De zuivere intercommunales blijven eigenaar van hun kabelnetwerk. Ik vraag me af of we niet tot twee snelheden zullen komen, waarbij sommige kabels een upgrade krijgen en andere kabels niet. In dat geval zouden de inwoners van bepaalde gemeenten meer mogelijkheden krijgen dan de inwoners van bepaalde andere gemeenten. *(Opmerkingen van de heer Eddy Schuermans)*

De heer Eddy Schuermans : U kunt dit misschien aan minister Stevaert voorleggen.

De heer Kris Van Dijck : Ik denk niet dat ik die vragen aan minister Stevaert moet stellen. Minister Stevaert is geen minister namens Interelectra. Als de discussie daar aan de orde is, zal ik een aantal van die vragen trouwens in mijn eigen gemeente stellen.

Ik wil hier ten slotte nog even de nadruk leggen op de verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid. Voor deze operatie werd een zeer moeilijke financiële constructie op het getouw gezet. De economische markt ziet er voor de telecombedrijven momenteel niet al te rooskleurig uit.

Men wil nu een constructie opzetten waarin Telenet zijn verkoop betaalt met geld dat afkomstig is uit leningen die zullen worden afbetaald met de cash-flow. Telenet heeft die inkomsten echter ook nodig om de upgradings van de kabel te financieren.

Indien er iets misloopt, zal de abonnee de dupe van het verhaal worden. De verklaringen van Callahan en van diverse prominente betrokkenen kunnen hier niets aan veranderen. Omdat de burger het eventuele gelag zal moeten betalen, heb ik dit onderwerp hier even ter sprake gebracht. Ik vrees dat er een aantal haaien rond het varende schip zwemen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, hoewel ik heel wat bevoegdheden heb, valt het toezicht op de transacties van de intercommunales uitsluitend onder de bevoegdheid van minister Sauwens. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Ik zal proberen om het financiële aspect van de transactie zo duidelijk mogelijk toe te lichten.

Vorig jaar, toen in verband met Telenet een impasse dreigde te ontstaan, heb ik in de media reeds gesteld dat het mijns inziens een slechte zaak was dat de meerderheid der aandelen van een technologiebedrijf als Telenet in handen van een financieel consortium terecht waren gekomen. Ik vond het toen noodzakelijk dat er opnieuw een strategische partner aan het roer kwam te staan. Een technologische partner moest in alle duidelijkheid de bedrijfsstrategie kunnen bepalen. Ik heb vorig jaar dan ook voor een dergelijke keuze gepleit.

Een voorstelling van de heer Callahan is wellicht overbodig. De heer Callahan heeft Telenet inder tijd mee opgericht. Op dat ogenblik was hij de topman van US West. Na de grote Amerikaanse fusie heeft de nieuwe maatschappij besloten om zich uit Europa terug te trekken. De heer Callahan is zijn oude liefde echter niet vergeten en uiteindelijk is hij hier opnieuw aan de deur komen kloppen.

Ik zal proberen om de vragen van de heer Van Dijck vrij gedetailleerd te beantwoorden. Aangezien ze mijns inziens met elkaar zijn verbonden, zal ik de eerste twee vragen samen behandelen. Een gedeelte van de informatie waarover ik momenteel beschik, heb ik gekregen van de GIMV, die ook bij de transactie is betrokken. Ik zal proberen om deze informatie zo waarheidsgetrouw mogelijk weer te geven.

Op 21 januari 2001 hebben de aandeelhouders van Telenet, zijnde de intercommunales, de GIMV en een financieel consortium, een verkoopsovereenkomst met Callahan gesloten. De gemengde intercommunales verkopen hun aandelen in Telenet en hun kabel distributienetwerk. Dit is de beruchte put-optie, waarover binnenkort moet worden beslist. De zuivere intercommunales hebben besloten om enkel hun aandelen in Telenet te verkopen en om hun kabelnetwerk integraal te behouden.

Callahan zal de aankoop betalen door middel van speciën, van aandelen in de nieuwe vennootschap en van vendor notes, een financiële techniek waarbij de verkopers zich inschrijven op door Telenet uitgegeven obligaties met een hoge rente.

Ik zal de verkoopwaarde even toelichten. Voor de gemeenten die deel uitmaken van gemengde intercommunales gaat het om 16,8 miljard frank. Voor Electrabel gaat het om 6,8 miljard frank. Het sub-totaal is met andere woorden 23,6 miljard frank. Voor de gemeenten die deel uitmaken van zuivere intercommunales gaat het om 11,2 miljard frank. Dit brengt het totaal op 34,8 miljard frank.

Van Mechelen

Bij de verkoop van Telenetaandelen zijn zowel de gemengde als de zuivere intercommunales betrokken. De gemengde intercommunales bezitten momenteel bijna dubbel zoveel aandelen als de zuivere intercommunales. De eerste groep bezit 4,9 miljoen aandelen en de tweede groep heeft 2,6 miljoen aandelen in handen.

In de nieuwe structuur zullen de gemengde intercommunales hun aandelen in Telenet afstaan. Ze zullen hiervoor 23,6 miljard frank ontvangen, namelijk 6,5 miljard frank in specien, 11,7 miljard frank in vendor notes en 5,4 miljard frank in aandelen. Van de totale verkoopwaarde van de Telenetaandelen gaat 16,8 miljard frank naar de gemeenten en 6,8 miljard frank van de opbrengsten voor de gemengde intercommunales naar Electrabel.

In de nieuwe constructie zullen de zuivere intercommunales hun aandelen in Telenet afstaan. Ze zullen hiervoor 11,2 miljard frank ontvangen, namelijk 2,9 miljard frank in specien, 5,5 miljard frank in vendor notes en 2,8 miljard frank in aandelen in de Telenet-holding die boven Telenet komt te staan en die op termijn in een Europese constructie zal participeren.

De betaling van contanten zal gebeuren bij de afronding van de hele operatie tegen het einde van 2001. Hoewel de intercommunales deze bedragen zullen ontvangen, ga ik ervan uit dat ze deze middelen geheel of gedeeltelijk aan de gemeenten zullen doorstorten. Dit moet binnen de intercommunales nog worden besproken. Die middelen zullen wellicht in 2002 worden doorgestort.

Wat de beruchte put-optie betreft, hebben de gemengde intercommunales tot juni 2001 de tijd om te beslissen of ze hun kabelactiviteit wensen te integreren. Als ik me niet vergis, ligt de datum van de algemene vergadering inmiddels vast.

De verkoop van de kabelactiviteiten van de intercommunales zal de gemeenten 30 miljard frank en Electrabel 7,6 miljard frank opleveren. Als de gemengde intercommunales voor de put-optie kiezen, zal dit hen in totaal 37,6 miljard frank opleveren, namelijk 27,8 miljard frank in specien en 9,8 miljard frank in aandelen. Als de operatie doorgang vindt, dan zal deze betaling in de loop van 2002 plaatsvinden.

Een samenvatting van de opbrengsten van deze verkoop leert ons dat de gemeenten 29,1 miljard

frank in specien, 14,3 miljard frank in vendor notes en 14,6 miljard frank in aandelen zullen ontvangen. Het totale bedrag beloopt met andere woorden 58 miljard frank.

De vendor notes zijn uitgeschreven met een looptijd van 10 jaar. Gelet op de vrij hoge kosten die met dit systeem gepaard gaan, is het evenwel meer dan waarschijnlijk dat ze voor de vervaldag zullen worden uitbetaald.

Pas na de beursgang van de nieuwe Telenet-holding, die boven het bestaande Telenet zal worden geplaatst, zal men de aandelen kunnen verzilveren. Deze aandelen houden uiteraard een risico in met betrekking tot een eventuele min- of meerwaarde.

Gelet op de huidige koers van de aandelen is de mogelijkheid groot dat technologieaandelen bij een herstel van de beurskoersen een meerwaarde zullen realiseren. De GIMV, die bij soortgelijke constructies betrokken is, rekent in ieder geval op een mogelijke meerwaarde. Men kan dit echter nooit met zekerheid zeggen.

De verdeling van de verkoop in specien, in vendor notes en in aandelen is het resultaat van de onderhandelingen die tussen alle partijen hebben plaatsgevonden. Men heeft hierbij nadrukkelijk geprobeerd om de gemeenten van eventuele risico's af te schermen. Om de deal te laten slagen, zijn de risico's in de richting van het financieel consortium geschoven.

Wat de derde vraag van de heer Van Dijck betreft, heb ik de contractanten om de nodige informatie moeten vragen. Indien de gemengde intercommunales besluiten om hun kabelactiviteiten in Telenet te integreren, zullen ze zich aan een aantal contractuele afspraken met Callahan houden. Dit is eigenlijk de kern van het debat dat binnen de intercommunales over de put-optie moet worden gevoerd.

Er komt geen uitbreiding van het huidig basispakket van analoge televisiekanalen. Indien een nieuwe zender in het kader van het kabeldecreet en van het must-carrystatuut moet worden aangeboden, zal de publieke sector in overleg met Telenet beslissen welke zender van de kabel zal worden verwijderd om plaats te maken voor deze nieuwe zender.

De capaciteit van de kabel wordt momenteel ten volle benut. Het Vlaams Commissariaat van de Media heeft recent de aanvragen van JIM TV, van TV 2000, van VT5 en van Vitaya goedgekeurd. Indien een of meerdere van deze zenders een must-

Van Mechelen

carrystatuut verwerven, moet men beoordelen wie van de kabel dient te verdwijnen. Het spreekt vanzelf dat indien deze zender een must-carrystatuut krijgen dat daar moet worden geoordeeld wie van de kabel moet verdwijnen. JIM TV kreeg de plaats die door het verdwijnen van Eurosport was vrijgekomen. Indien er nog een zender moet bijkomen, zal er weer een zender uit het aanbod verdwijnen. Dit zal evenwel steeds met het nodige overleg gepaard gaan.

Ik heb hierover al een gesprek gehad met de heer Blomme, manager van Telenet. In de commissie voor Media zullen we bovendien werk moeten maken van een door de Europese Commissie gevraagde herwerking van het must-carrystatuut.

Dit statuut begint stilaan draconische proporties aan te nemen. Indien er nog tien zenders worden opgericht, zullen we binnenkort geen enkel buitenslands kanaal meer kunnen ontvangen. Dit debat bevindt zich momenteel in de laatste fase van het informeel overleg met de Europese Commissie over een nieuwe must-carryregeling.

In het businessplan is sprake van een digitaal televisieplatform. In het eerste jaar van de lancering van de interactieve digitale televisie zullen drie analoge kanalen worden vrijgemaakt om het aanbieden van kanalen in digitaal formaat en van nieuwe diensten mogelijk te maken.

Naar aanleiding van de reductie met drie kanalen zal de prijs van het basispakket met 5 percent worden gereduceerd. In functie van de inflatie kan evenwel een correctie worden doorgevoerd. Het gaat dan om een klassiek geval van indexering. In de daaropvolgende jaren kan het basispakket telkens met drie analoge televisiekanalen worden verminderd. Dit zal de prijzen niet beïnvloeden. De sociale tarieven worden behouden, maar zullen ook onderhevig zijn aan de hierboven vermelde aanpassingen.

Het aantal zenders in een basispakket kan enkel significant worden verminderd indien de klant de mogelijkheid krijgt om uit bijkomende kanalen en diensten te kiezen. Er wordt niet in prijsverhogingen voorzien om de investeringen in interactieve digitale televisie via de kabelabonnementen te financieren.

De vierde vraag van de heer Van Dijck betreft de werking van de programmaraad. Op de vierde algemene vergadering, die in juni 2001 zal plaatsvin-

den, kunnen de kabelmaatschappijen beslissen om hun activiteiten in Telenet te integreren. Indien dit gebeurt, zullen de intercommunales in een of meerdere programmaraden kunnen zetelen. Deze situatie zal vergelijkbaar zijn met de situatie van UPC in Amsterdam.

De programmaraden zullen moeten beslissen over de samenstelling van eventuele basispakketten en over de prijszetting hiervan. Ze zullen ook toezien op de naleving van de aangegane contractuele verbintenissen door Telenet. Bij de onderhandelingen over de put-optie tijdens de komende weken en maanden zal men dit verder in detail moeten uitwerken. Tijdens een informeel gesprek met Telenet heb ik een aantal garanties gekregen betreffende de maximale garantie van de universele dienstverlening.

De vijfde vraag betreft de toename van de digitale diensten. Gezien de beschikbare bandbreedte is het nodig het aanbod in analoge vorm te vermindere- ren om het aanbieden van interactieve digitale diensten mogelijk te maken. Men moet op dit vlak een keuze maken. Op basis van technisch-economische studies is gebleken dat men dit best in stappen van drie analoge kanalen kan doen. Dat men steeds pakketten van drie zenders nodig heeft, is te wijten aan het aantal megahertz dat men nodig heeft om digitale televisie mogelijk te maken.

Ik wil hier nog even onderstrepen dat het gebruik van digitale technieken op termijn voor een uitbreiding van het aanbod zal zorgen. Door middel van compressietechnieken zal men in de toekomst veel meer kanalen in digitale vorm kunnen verde- len per eenheid bandbreedte.

Aangezien men een gedigitaliseerd signaal kan comprimeren, kan men een veelvoud aan kanalen aanbieden. Het technisch model voorziet in 30 digi- tale kanalen in de plaats van drie analoge kanalen. Indien men deze mogelijkheid doortrekt, zal men op termijn 250 kanalen op de kabel kunnen pro- grammeren. Omwille van de auteursrechten en een aantal andere zaken zal men op dat moment in pakketten moeten werken om het aanbod haalbaar en betaalbaar te houden. Het is de bedoeling om het bestaande analoge aanbod op termijn digitaal aan te bieden en om daarnaast een waaier aan keu- zemogelijkheden te ontwikkelen, zoals een video- aanbod, internet op het televisietoestel, program- ma's op aanvraag en nog heel wat andere diensten.

Gisteren heeft een partijgenote van de heer Van Dijck ons in de commissie voor Media meegedeeld dat digitale televisie hoogstaande kwaliteit levert.

Van Mechelen

Momenteel kennen we in Vlaanderen enkel het derde pakket dat Canal+ als 'digital television' aanbiedt. Aangezien ik in een gemeente woon die deel uitmaakt van een zuivere intercommunale die geen contract met Canal+ heeft afgesloten, kan ik dit momenteel evenwel niet ontvangen. Als ik goed ben ingelicht, is er een overeenkomst tussen een gemengde intercommunale en Canal+ om negen maal zeven megahertz af te staan voor digitale televisie. Deze techniek levert blijkbaar uitzonderlijk knappe resultaten op.

Marktonderzoek heeft duidelijk aangetoond dat de klant niet meer van hetzelfde wil, maar in de eerste plaats meer zelf wil kiezen uit een reeks van mogelijkheden. Het digitaal televisieplatform dat Telenet wil ontplooiën heeft net de bedoeling om op termijn aan die verwachting van de klant tegemoet te komen. Dit modern project is trouwens niet een Vlaams, maar wel een wereldwijd model.

U had ook een vraag over de situatie van de abonnees van de zuivere intercommunales. Deze intercommunales zijn verenigd in Interkabel. Het gaat hierbij voornamelijk om drie grote spelers op de markt, de West-Vlaamse, Integan in Antwerpen en Interelectra in Limburg. Ze hebben vandaag al hun interesse laten blijken om met betrekking tot digitale interactieve televisie toe te treden tot een samenwerkingsverband met Telenet. Het enige verschil met de gemengde intercommunales zal zijn dat wanneer deze laatste hun 'put'-optie uitoefenen, de eigendom van de kabel verhuist naar Telenet. De zuivere intercommunales daarentegen hebben ervoor geopteerd eigenaar te blijven van de eigendomsstructuur van dat deel van de kabel dat niet is ingebracht in de huidige bandbreedte in Telenet. Men kan dit perfect exploiteren via een exploitatieovereenkomst voor interactieve digitale televisie voor Telenet.

Technisch gezien is Interelectra één van de allerbeste in Vlaanderen. Men beschikt daar over iets meer financiële mogelijkheden dan in sommige andere intercommunales.

De deal moet dus nog verder worden afgesloten. In de huidige stand van zaken komen de gemeenten er financieel niet slecht uit. Bij de vendor notes zijn er een aantal risico's. Het is echter ook logisch dat Telenet ze zo snel mogelijk wil valoriseren. Het beperkt aantal aandelen van de gemeenten maken het vanzelfsprekend mogelijk om meer- of minwaarden te creëren.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de minister, het was goed deze vragen te stellen. Dankzij uw antwoorden wordt er nu heel wat – ook cijfermatige – duidelijkheid geschapen. Ondanks al onze inspanningen beschikten we niet over die gegevens. Ik neem er ook akte van dat u op het eind stelt dat er een aantal risico's zijn. Dit is zo bij elke overeenkomst.

Ik ben verheugd dat de zuivere intercommunales ook stappen willen zetten zodat er tussen beide geen verschil van snelheid ontstaat. Het laatste woord over dit dossier en over de technische mogelijkheden ervan zijn nog niet gezegd. De zaak zal dan wel moeten worden aangekaart in de commissie voor Media.

Mijnheer de minister, u hebt terecht gezegd dat door het digitaliseren van de kabel er meer mogelijkheden zijn. Ik neem me echter voor om in de commissie voor Media een vraag te stellen die uitgaat van de VRT en die handelt over de uitbouw van een eigen digitaal zenderpark. De VRT stapt hierbij af van de kabel, want ze gaat ervan uit dat de kabelmaatschappijen een monopolie zullen hebben. Ze wil zich daarop voorbereiden en zich niet binden. Ze zou eventueel samen met VTM een ander netwerk uitbouwen. Dit onderwerp hoort echter niet thuis in deze commissie. We zullen er wel op terugkomen op een andere plaats en op een ander moment.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit laatste geldt ook voor Telenet. Er zijn Europese concurrentieregels. Het is niet zo dat de infrastructuur als een monopolie mag worden geëxploiteerd. De Europese regelgeving, en meer bepaald de nieuwe richtlijn ten opzichte van telecomoperatoren, is onvoorstelbaar streng. Door de digitalisering zullen de mogelijkheden enorm toenemen. Op die moment waardeert men bovendien het net op. Voor wat Vlaanderen betreft zit het net nu op 450 megahertz. Men gaat naar 600 megahertz, Interelectra zelfs naar 800 megahertz. In het businessplan van Telenet staat ten slotte dat de verglazing van het net verder wordt uitgebouwd. Qua capaciteit zijn er dus nog heel wat groeimogelijkheden.

Het e-VRT-project is een experimenteel model om na te gaan of op het moment dat men interactieve diensten aanbiedt, men genoeg capaciteit heeft. De mogelijkheid van 'one-point-to-many' werkt per-

Van Mechelen

fect. Er stellen zich wel problemen bij de optie van 'many-to-one'. Dit bleek onder meer bij de internetsite tijdens de verkiezingen. Dat dreigt ook een moeilijkheid te worden bij de interactiviteit in de media. In het kader daarvan doet e-VRT onderzoek. Men wil nagaan hoe men de bottleneckstructuren kan wegwerken zonder gigantische mainframes uit te bouwen.

In Nederland wordt nu een systeem uitgebouwd door Nozema. Via multiplexers kan men vijf digitale kanalen uitzenden. Hierdoor kan men indien nodig een volledig complementaire uitzendstructuur opbouwen. Ik zeg wat dit betreft al twee jaar hetzelfde. Gisteren heb ik toevallig de twee belangrijkste actoren gezien. Men zou beter naar complementariteit streven dan elkaar te beconcurreren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het meerderheidsaandeel van PSA in het havenoverslagbedrijf Hesse Noord Natie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over het meerderheidsaandeel van PSA in het havenoverslagbedrijf Hesse Noord Natie.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik stel deze vraag bewust in deze commissie en niet in die van Openbare Werken.

Het feit dat de Port of Singapore Authority een belangrijke participatie zal nemen in het grootste Vlaamse havenoverslagbedrijf, namelijk de Hesse Noord Natie, heeft reeds voor heel wat commotie gezorgd in het havenmilieu en in andere kringen. De fusie van de Hessenatie en de Noord Natie is daarmee rond. Een derde partner was hiervoor noodzakelijk. Het was verrassend dat men die in Singapore heeft gevonden, en meer nog dat die vennoot meteen minstens 51 percent van de aandelen zou hebben. Hier is een bedrag van ongeveer

13 miljard frank mee gemoeid. Door de uiterst goede prijs die PSA voor de aandelen biedt, blijken de aandeelhouders zelfs geneigd te zijn om een nog groter aandeel van het gefuseerde Vlaamse havenbedrijf te verkopen.

De Hesse Noord Natie is voorlopig nog voor 56 percent in handen van CMB, voor 37 percent van Noord Natie en voor 7 percent van de NMBS. Noord Natie is voor een groot deel in handen van kleinere aandeelhouders. CMB en Noord Natie zouden hun gezamenlijk belang in HNN willen herleiden tot ongeveer 20 percent. CMB zelf zou 20 percent willen behouden. We horen daarover echter ook andere geluiden. De meeste aandeelhouders van Noord Natie zullen dus waarschijnlijk hun pakket verkopen. De NMBS is hier geen grote speler. Ze heeft nog geen definitieve houding aangenomen. Een aantal belangrijke vertegenwoordigers van de spoorwegen overwegen om het aandeel van 7 percent op te drijven naar 25 à 33 percent. De NMBS heeft via de Noordzeeterminal een bijzonder belangrijke hefboom in handen om dit eventueel door het recht van voorkoop te realiseren.

Mocht dit gebeuren, dan zou het grote Vlaamse havenoverslagbedrijf via een minderheidsparticipatie van een 'federale' speler nog enigszins verankerd blijven. De NMBS wil, als PSA een goede deal blijkt voor zowel de spoorwegen als voor de haven van Antwerpen, haar belang in HNN vergroten. Dit zou de NMBS minstens 6 miljard frank kosten. Hiermee kan de NMBS de helft van het Belgisch goederenverkeer per spoor veilig stellen. Er zou ook sprake zijn van andere nieuwe Vlaamse verankeringpartners, waaronder de GIMV.

Ik wil geen pleidooi houden tegen deze deal. Hetzelfde gebeurt immers ook in andere landen. In de commissie voor Openbare Werken hebben we hoorzittingen gehouden over de verdieping van de Westerschelde. Men heeft het toen ook gehad over de strategie van PSA. We moeten de positie van onze havens echter versterken. We investeren enorm veel middelen. De verankering van een deel van de beslissingsmacht is dan ook belangrijk.

Uit de hoorzitting kwam vooral naar voren dat er een enorme machtsconcentratie aan de gang is. Het gaat om mogelijke monopolievorming en prijsafspraken. Ik ben ervan overtuigd dat PSA op een bepaald moment zal nagaan hoever ze kan gaan.

De Vlaamse overheid kan enorm veel inspanningen doen om de infrastructuur te verbeteren. Tegelijkertijd bouwt één van de grote concurrenten van

Decaluwe

Zeebrugge, met name Vlissingen, een enorme terminal. Het belangrijkste element is de diepgang. In Vlissingen is dat op dit moment 16,25 meter, in Antwerpen 15,56 meter en in Zeebrugge 15,54 meter.

Mijnheer de minister, wat is de Vlaamse strategie ? Ik kan u in primeur een aantal zaken meedelen. Ik denk niet dat minister Stevaert daarvan op de hoogte is. Ik heb een vertrouwelijk rapport in handen van het Nederlandse Rekenhof. Men vraagt men zich daarin af waarom Nederland financiële risico's van Vlaanderen zou overnemen als het maar een gering belang heeft bij een verdere verdieping. Als men de zaak in haar geheel bekijkt, klopt dit. Meer nog, de houding zal worden versterkt als de beslissingen niet meer in Vlaanderen worden genomen maar wel in het buitenland. Het Vlaams Gewest blijft ervoor kiezen een minimumraming te geven. Het Nederlandse Rekenhof laat zich dus over ons niet zo positief uit.

De Nederlanders stellen dat men uit het rapport kan afleiden dat de gekozen kostenverdeling niet goed is. Het Belgische Rekenhof is blijkbaar dezelfde mening toegedaan. De risico's voor Vlaanderen zijn met deze kostenverdeling enorm groot. In het rapport staat ook dat de Zeeuwse steun voor verdere verdieping zal afnemen. Als men naar Vlissingen kijkt, is dat ook logisch. Tot groot ongenoegen van de Nederlanders stelt men vast dat het Vlaams Gewest is gestopt met de BTW-betaling bij de facturen voor het kanaal Gent-Terneuzen. Het Vlaams Gewest betaalt geen verwijlntresten meer.

Bij de begrotingsbesprekingen en -controle heb ik het daar al een aantal keren over gehad. De minister heeft mijn argumenten toen weggelachen. Door het slechts een paar maanden oude interne rapport wordt een ander licht op de zaak geworpen. De havens zijn nu eenmaal een van de belangrijkste poorten voor de Vlaamse economie. Als het beslissingsrecht volledig in handen komt van buitenlanders, zullen deze met meer kracht kunnen optreden. We kennen het verhaal van Vlissingen en van Malta. We moeten nagaan wat de toegevoegde waarde is en wat de effecten op de tewerkstelling zijn. We moeten een goede strategie ontwikkelen, ook in samenspraak met de federale overheid.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover de buitenlandse overname van de grootste Vlaamse speler in onze havens, zowel in Antwerpen als in Zeebrugge ? De NMBS wil participeren. Heeft ze echter geld voor een dergelijke operatie ? De core bu-

siness van de maatschappij is toch nog steeds de spoorwegen ! Het zou wel eens kunnen dat de Vlaamse spoorwegen buitenspel worden gezet, en dat over een aantal jaren een tweede ontsluiting niet meer nodig is omdat men via Vlissingen gaat. Ik verwijs hierbij naar een aantal interviews, onder andere in Knack, met de grote baas van de haven van Vlissingen. Men heeft er een aantal troeven in handen waarover wij niet beschikken. PSA zal beslissen, ongeacht onze inspanningen inzake de infrastructuur. We moeten dan ook een visie en een strategie ontwikkelen.

Mijnheer de minister, wat is uw houding en die van de Vlaamse regering ? Heeft de regering hierover al gesprekken gevoerd ? De strategie van de NMBS is goed. Hoe kan men via een PPS iets op poten zetten ? Hebt u al contacten gehad met de NMBS ? Was de NMBS al vragende partij om de hefboom te hanteren ? Welke verankeringsmogelijkheden zijn er bij de GIMV ? Welke middelen kan men vrijmaken om de Vlaamse strategie door te voeren ?

Ik zal deze discussie ook in de commissie voor Openbare Werken openen en het rapport van het Nederlandse Rekenhof aankaarten.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, ik zou een paar bedenkingen willen formuleren. Ik ben nooit een aanhanger geweest van de verankeringsstrategie van de vorige Vlaamse regering. Ze heeft nooit echt gewerkt. Bovendien hebben een paar boegbeelden van die verankering achteraf eieren voor hun geld gekozen, en hebben ze hun zaken toch aan buitenlandse overnemers verkocht.

Op het eerste gezicht heeft de Vlaamse regering zich in dit dossier anders opgesteld dan in verband met DEME. Op een bepaald ogenblik heeft een Nederlands bedrijf geprobeerd om via een van de grote aandeelhouders een van de grootste baggerbedrijven van België en van de wereld in handen te krijgen. De Vlaamse regering en de GIMV hebben toen een discrete maar belangrijke rol gespeeld in de pogingen om dit bedrijf in Belgische handen te houden. In dit nieuwe dossier heb ik die aanpak nog niet gezien. Het is mogelijk dat alles te snel is gegaan en dat de zaak al beklonken was voor iemand er iets over vernomen had.

De vrijage tussen Noord Natie en Hessenatie heeft lang geduurd. Op een bepaald ogenblik heeft een bemiddelaar beide bedrijven toch tot een huwelijk kunnen overhalen. Ik vermoed dat hier ook geld

Stassen

van PSA mee gemoeid is. Ik vraag me af of ik het optreden van de Vlaamse regering in het dossier DEME en in de nieuwe affaire tussen Noord Natie, Hessenatie en PSA mag vergelijken.

Mijns inziens zal PSA hetzelfde spelletje willen spelen als Ford. Ford beschikt wereldwijd over een aantal autoassemblagebedrijven. Ford laat de interne concurrentie meespelen in de toewijzing van nieuwe modellen aan assemblagebedrijven. Hetzelfde zal op termijn wellicht in de havens gebeuren. PSA zal de interne concurrentie tussen haar terreinen in Antwerpen, in Vlissingen, en op termijn misschien zelfs in Zeebrugge en elders, laten meespelen. Bij Ford is dit op zich niet zo erg omdat daar niet zoveel overheidsgeld mee gemoeid is. Net als in vele andere landen wordt de haveninfrastructuur in Vlaanderen volledig door de overheid betaald. De uitbreiding van het havendecreet betekent zelfs een bestendiging van deze praktijk. Dit betekent dat PSA de interne concurrentie en de concurrentie met andere grote bedrijven zal kunnen uitspelen op kosten van de overheid.

Hoewel ik geen aanhanger ben van de verankeringspolitiek, is dit ook in mijn ogen een groot probleem. Misschien zullen we in de toekomst nog meer geld op tafel moeten leggen om een PSA-bedrijf in Vlaanderen met een PSA-bedrijf in Nederland of elders te laten concurreren.

Mijnheer de minister, ik weet dat u voorzichtig moet zijn, maar ik zou toch eens willen weten of u in deze zaak een rol hebt gespeeld. Ik merk een verschil met de aanpak ten tijde van het dossier DEME. Ik vraag me af wat de economische gevolgen van heel deze kwestie kunnen zijn. De havenontwikkeling bevindt zich, onder meer door de Scheldeverdieping en door een aantal andere infrastructuurwerken, momenteel in een stroomversnelling.

De voorzitter : Alvorens ik het woord aan de minister geef, wil ik nog even opmerken dat dit een typisch voorbeeld is van de problematiek van de globalisering. Ik hoop trouwens over dit onderwerp nog eens een themadebat te organiseren.

Mijnheer de minister, neemt de Vlaamse regering enkel akte van deze ontwikkelingen of probeert ze hierop in te spelen ? Soms doorkruist de globalisering immers bepaalde regeringsbeslissingen.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik zal proberen om deze vraag zeer genuanceerd te beantwoorden. De huidige ontwikkelingen in de Antwerpse haven vormen een uiterst belangrijk dossier. We moeten deze financiële en strategische operatie uiteraard nauwlettend opvolgen. Bovendien moeten we proberen om de gevolgen van deze operatie voor de Antwerpse haven correct in te schatten. Men mag niet vergeten dat de havens nog steeds een van de belangrijkste Vlaamse economische troeven vormen.

De heer Stassen heeft daarnet naar DEME verwezen. Iedereen weet wellicht dat ik een voorstander ben van de stille diplomatie. Hoewel ik hier geen pluimen op mijn eigen hoed wil steken, ben ik ervan overtuigd dat dit de enige manier is waarop het Vlaams Gewest in dergelijke delicate transacties een belangrijke en positieve rol kan spelen. We hebben dit voor DEME gedaan. Wat mij betreft, zullen we dit nu opnieuw doen.

Ik wil duidelijk stellen dat ik met betrekking tot dit dossier geen vragen van Hessenatie of Noord Natie heb ontvangen. Ik heb zelf contact opgenomen met beide bedrijven om hen te vragen de situatie toe te lichten. Toen de pers enige richtbaarheid aan de zaak begon te geven, heb ik contact opgenomen met de heer Schouppe. Ik ken de aandelenstructuur van Noord Natie vrij goed. Ik weet hoe groot de participatie van de NMBS in de terminal van de Noord Natie is. Ik heb deze zaak met de heer Schouppe besproken. Ik heb tevens een uitvoerig gesprek met het Antwerpse havenbedrijf gehad. Ook deze mensen proberen tot een zo genuanceerd mogelijke inschatting van de gebeurtenissen te komen.

De wereldwijde globalisering van de behandeling van containertrafiek is geen typisch Antwerps verschijnsel. Ten tijde van de besprekingen van de bouw van het Deurganckdok werden een aantal voorzichtige prognoses gemaakt. Al deze officiële prognoses zijn ondertussen naar de prullenmand verwezen. De containertrafiek kent jaarlijks een sterke, gestage en duurzame groei van 7 tot 9 procent.

Deze enorme groeicijfers zijn vooral terug te vinden in het gebied tussen Hamburg en Le Havre, en concentreren zich in de delta's van de Schelde, de Maas en de Rijn. Men kan Vlaanderen veel ontnemen, maar we zullen altijd onze uitstekende ligging behouden.

Op het vlak van het wetenschapsbeleid wordt momenteel gewerkt aan de oprichting van een geïnte-

Van Mechelen

greerd kenniscentrum voor de logistiek. Mijns inziens is de toegevoegde waarde die de logistieke activiteiten voor de Vlaamse economie genereren van fundamenteel belang. Dit betekent uiteraard niet dat onze economie geen andere speerpunten heeft.

Onze havens zijn goed gelegen en beschikken momenteel over voldoende diepgang om grote containerschepen te ontvangen. Hoewel het om een vrij beperkte oppervlakte gaat, staat het hinterland van het deltagebied overal bekend als het rijkste consumptie- en productiegebied ter wereld.

Dit hinterland valt te bereiken via een uitermate goed uitgebouwde infrastructuur op het vlak van spoor-, weg- en waterwegen. Men wil hier bovendien nog bijkomend in investeren. Ik denk hierbij aan de IJzeren Rijn, aan de tweede goederenspoorontsluiting en aan de mogelijkheid die momenteel wordt onderzocht om onder de Schelde nog een bijkomende spoortunnel te creëren.

Ik probeer me hier zeer genuanceerd uit te drukken. Mijns inziens moeten we snel tot een geïntegreerde strategie komen. Ik heb het hier niet enkel over de havens van Antwerpen, Zeebrugge, Oostende en Gent. We moeten ook onderzoeken in welke mate een geïntegreerde strategie tussen Antwerpen en Rotterdam tot de mogelijkheden behoort. We moeten tot een gezamenlijke inschatting komen van de ontwikkelingen te Vlissingen en van de mogelijke gevolgen voor de containertrafiek.

Ik heb het Antwerpse havenbedrijf recent enkele vragen in dit verband gesteld. We zijn verplicht om deze pistes te bewandelen. Hier werd al terecht gesteld dat investeringen in haveninfrastructuur onvoorstelbaar duur zijn voor beide partijen.

De overheid draagt de lasten voor het bouwen van de dokken, de kaaïen en de primaire infrastructuur. De behandelaars moeten daarna gigantisch veel geld investeren in de suprastructuur, in kranen, in logistiek en in de steeds belangrijker wordende software. De financiering van de groeiopvang vergt fenomenale bedragen. We moeten de return on investment op een correcte wijze kunnen inschatten.

We hebben het hier over PSA. Ik zal even proberen uitleggen wat PSA net is. PSA, voluit Port of Singapore Authority, is een wereldspeler. Sinds 1996 neemt PSA buitenlandse havenbehandelingsbedrijven over in heel de wereld. PSA bezit bedrij-

ven in China, in de Italiaanse havens Genua en Venetië, in Brunei, in Indië, in Portugal, in Jemen. Op al die plaatsen heeft PSA in containerterminals of in containerbehandeling geïnvesteerd.

De wereldwijde fusieoperatie in de containertrafiek heeft ertoe geleid dat momenteel nog drie grote groepen op deze markt actief zijn, namelijk PSA, P&O, een Brits-Australische groep en Hutchinson-Wang Pua uit Hong Kong. Deze laatste heeft met ongeveer 37 percent de belangrijkste participatie in de Rotterdamse Euroterminal genomen. Men heeft ginds een constructie opgezet waarin het havenbedrijf nog steeds 35 percent van de aandelen in handen heeft. Het resterend gedeelte is door de Amrobank gefinancierd.

De wereldspeler PSA is, via de Themasec holding, nog steeds eigendom van de Singaporese overheid. In tegenstelling tot de GIMV heeft de Singaporese overheid nog 100 percent van de aandelen van deze holding in handen. Ik heb onlangs evenwel vernomen dat ook deze holding momenteel overweegt om in 2001 een gedeelte van haar aandelen open te stellen voor het publiek.

PSA heeft 9 percent van de totale containeroverslag in de wereld in handen. Het bedrijf controleert uiteraard ongeveer alle containeractiviteit in de haven van Singapore, wat een jaarlijkse omzet van 63 miljard frank met zich meebrengt.

Het gaat hier om een technisch hoogstaand bedrijf, dat erin geslaagd is om een haast unieke software te ontwikkelen die het laden en lossen van schepen op een zeer performante manier mogelijk maakt. Alle door PSA gecontroleerde containeractiviteit wordt vanuit een centrale computerruimte gestuurd.

Op jaarbasis investeert de groep 2,5 miljard frank in onderzoek en ontwikkeling met betrekking tot de behandeling van de containertrafiek in de wereld. We staan hier tegenover een zeer performant bedrijf met een enorme technologische knowhow.

Dit laatste aspect is voor ons zeer aantrekkelijk. PSA kan op een zeer kleine ruimte enorm veel containers behandelen. Hun nieuwe technologie stelt hen in staat om een veelvoud van behandelingen uit te voeren. Gelet op onze eigen schaarse ruimte is een samenwerking met een dergelijke partner voor ons uiteraard zeer interessant.

De heer Stassen heeft gevraagd in welke mate de Vlaamse overheid op de verankeringsproblematiek moet inspelen. Ik heb aanvankelijk zeer bezorgd

Van Mechelen

gereageerd op de berichten over de bewegingen bij PSA. Hesse Natie en Noord Natie vertegenwoordigen samen ongeveer 80 percent van de behandeling van containertrafik in de Antwerpse haven. Het gaat hier met andere woorden om een verpletterend overwicht.

Een aantal mensen hebben indertijd de beslissing bekritiseerd van het Antwerpse havenbedrijf om een deel van het toekomstig Deurganckdok aan P&O toe te wijzen. In de huidige context blijkt dit evenwel een goede beslissing te zijn geweest, die ervoor zorgt dat de behandeling van containertrafik in Antwerpen in de toekomst niet in een puur monopolistische structuur zal terechtkomen.

De vraag is of men zich kan verzetten tegen het opzetten van dergelijke constructies. Via de vorming van drie wereldspelers komen alle havens in een wereldwijd netwerk terecht. Mijns inziens was het vijf jaar geleden onmogelijk om die evolutie te voorspellen. Ik wil me dan ook uitermate genuanceerd opstellen ten opzichte van de transactie die momenteel wordt voorbereid.

Ik wil hieraan toevoegen dat de transactie nog steeds niet rond is. Er zijn immers een aantal opschortende voorwaarden. Een aantal van die voorwaarden zijn algemeen bekend. De goedkeuring van de NMBS is noodzakelijk. Aangezien de NMBS in dit dossier een strategische rol speelt, blijf ik in voortdurend contact met die mensen. Gezien de moeilijkheden die in verband met de bouw van het Deurganckdok zijn ontstaan, heeft PSA in dit verband vanzelfsprekend ook een aantal eisen geformuleerd. Het is algemeen geweten dat wordt aangedrongen op een oplossing voor claims die in het verleden zijn ingesteld tegen een aantal bedrijven die nu een rol in dit verhaal spelen.

Wat de structurele rol van de overheid betreft, wil ik even verwijzen naar de wetgeving. Bij vervreemding van tenminste een derde van het kapitaal van een onderneming waarvan de bedrijvigheid op het nationaal grondgebied plaatsvindt en waarvan de eigen middelen ten minste 100 miljoen frank bedragen, moeten de federale ministers van Economie en van Financiën en de Vlaamse minister van Economie worden ingelicht. Dit laatste is tot op heden niet officieel gebeurd.

Bovendien moet de federale Raad op de Mededinging zijn goedkeuring verlenen. Het feit dat containertrafik in Antwerpen en in Zeebrugge op deze manier in handen van dezelfde operator valt, zal

vanzelfsprekend een zwaarwichtig element van dit onderzoek vormen. Ik ga ervan uit dat dit een van de belangrijkste dossiers is die de Raad op de Mededinging ooit in Vlaanderen heeft moeten onderzoeken.

De NMBS heeft een participatie in de Noordzeeterminal van Noord Natie. De indicatieve waardering die op dit ogenblik wordt gegeven aan de fusie tussen Hesse Natie en Noord Natie is niet definitief en wordt voor een deel betwist. De waardering werd geschat op 6 percent maar maakt het voorwerp uit van een evaluatie. We maken dit ook mee met de waardering van Sidmar en ALZ in de Arbed-NewCo-constructie. Dit proces is op dit moment volop aan de gang. De NMBS heeft zich vanzelfsprekend nog niet uitgesproken over het feit of ze al dan niet haar voorkeepsrecht op de Noordzeeterminal zal uitoefenen.

Noord Natie is een natie met een geschiedenis van meer dan 400 jaar. Ze houdt zich niet enkel bezig met containertrafik, maar is ook gespecialiseerd in de omslag van onder andere fruit. Ook daar onderzoekt men in welke mate één en ander al dan niet wordt gescheiden. Belangrijk om weten is ook dat de NMBS zeer laat werd betrokken bij de constructie. De inschatting van de twee privé-partners kwam me zeer vreemd voor.

Het spreekt voor zich dat de Vlaamse regering geen bijzondere opdracht kan geven aan de GIMV. De derde functie van de GIMV werd afgeschaft via een decreetswijziging bij de toenmalige beursgang. Wel is het zo dat de Vlaamse regering aan de PMV en eventueel aan de raad van bestuur van de PMV de opdracht kan geven om deze operatie te bestuderen. Toen deze problematiek aan de orde kwam, heb ik uiteraard aan de regering gezegd dat dit een belangrijke impact voor Vlaanderen zou kunnen hebben. We hebben afgesproken dat ik een nota zou voorbereiden om een werkgroep in de Vlaamse regering op te richten. In deze werkgroep zou minstens de minister-president, de minister van Financiën en de minister van Openbare Werken zitting hebben. De bedoeling is een standpunt te bepalen en duidelijkheid te creëren.

Ik tracht op een discrete manier de betrokken partners te ontmoeten. Er zal ook worden gesproken met de ambassadeur van Singapore zodat we ook dat standpunt kennen.

Voor Antwerpen is dit een cruciaal dossier. Over de verankering hebben we al andere debatten gevoerd. We zijn het aan onszelf verplicht dit dossier minutieus op te volgen. Net zoals de NMBS haar

Van Mechelen

rechten tracht te vrijwaren, moeten wij zeer zorgvuldig afwegen in welke mate we ons positioneren ten aanzien van deze transactie. We hebben te maken met één van de drie wereldspelers. We moeten nagaan wat de gevolgen zijn voor de interne concurrentiepositie. De concurrentie is zich steeds meer aan het organiseren tussen de verschillende havens in de La Havre-Hamburg-range. PSA heeft duidelijk de keuze gemaakt voor Antwerpen als dé inloophaven voor haar West-Europese trafiek.

Het is belangrijk dat we samen met de collega's onze strategie bepalen. De havencommissie zal wat dat betreft een grote rol spelen. Het rapport dat de heer Decaluwe naar voren heeft gebracht en waarvan ik niet op de hoogte ben, kan ook in de commissie voor Openbare Werken grondig worden besproken. Al wat in de haven gebeurt, doet men de facto via een PPS. De overheid investeert in het harde logistieke gedeelte en de privé-partners in de opbouw ervan. Ook wat dat betreft moeten we de zaak op de voet volgen.

Ik vraag u enkel dat we in de loop van de volgende weken rustig kunnen voortwerken. We zullen uiteraard met het parlement te gepasten tijde afspraken maken. Daarna zullen we ons definitief positioneren.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, ik dank u en heb begrip voor uw genuanceerd antwoord. Ik kan me scharen achter de strategie – de stille diplomatie – die u voert. Toch is het belangrijk dat er een echte strategie wordt uitgewerkt. Het dossier sleept al maanden aan. Samen met minister Stevaert moet u uw verantwoordelijkheid nemen om deze zaak op de Vlaamse regering te agenderen, zo niet zullen we achter het net vissen.

Na de bestudering van het dossier en het raadplegen van een groot aantal mensen blijkt dat de enige bruikbare toegangspoort de NMBS is. U hebt niet geantwoord op de vraag wat er zal gebeuren als de NMBS de nodige middelen vrijmaakt. Ik heb gehoord dat de Vlaamse overheid eventueel 2 miljard frank ter beschikking zou kunnen stellen. Is men inderdaad bereid geld op tafel te leggen ? De kern van het debat is dat als de Vlaamse overheid miljarden pompt in infrastructuur, we ook de waterdichte garantie moeten krijgen dat er iets mee gebeurt. PSA moet dan niet plots beslissen elders te gaan. PSA zou in het kader van een strategiewijziging Antwerpen links kunnen laten liggen. Het

gaat om het geld van de belastingbetaler, dus moeten we onze verantwoordelijkheid opnemen.

We moeten onze strategie bepalen en nagaan welke middelen we kunnen genereren. Nadat de Vlaamse regering een standpunt heeft ingenomen, moet er met de federale voogdijminister van de NMBS, mevrouw Durant, de minister van Overheidsbedrijven, de heer Daems en met de premier overleg worden gepleegd. Het dossier is immers niet enkel cruciaal voor de Vlaamse economie, maar ook voor de Belgische. De Waalse collega's moeten beseffen wat de toegevoegde waarde is van een goed uitgebouwde poort. Toevallig ligt de haven in Vlaanderen. Ze is echter ook voor de Waalse economie van enorme betekenis. Mijnheer de minister, u moet uw Waalse collega's ervan overtuigen dat dit een belangrijk strategisch dossier is.

We pleiten ervoor dat men zo snel mogelijk een strategie ontwikkelt en dat u in alle discretie tracht de Vlaamse belangen te vrijwaren.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Het feit dat de NMBS een sleutelpositie inneemt, is ook de reden waarom ik eerst met de heer Schouppe heb gesproken om na te gaan wat we kunnen doen. Dit dossier is te belangrijk om een verkeerd signaal te geven.

We moeten de zaak correct inschatten. Het doemdenken dat erin bestaat dat PSA trafieken zou kunnen afleiden, is in de praktijk een onrealistisch scenario. De Antwerpse haven ligt nu waar ze ligt. Eén van de enorme voordelen van Antwerpen blijft het feit dat schepen uit Noord-Oost-Amerika met 6.000 TU alle competitieve voordelen hebben om naar hier te komen. Men vaart 100 kilometer landinwaarts en bevoorraadt van hieruit West-Europa.

Het feit dat Maersk, een van de grootste containerbehandelaars, die Antwerpen enkele jaren geleden de rug had toegedraaid, nu terugkeert, vormt het beste bewijs van de schitterende positie van de haven. We moeten dat voordeel koesteren.

We mogen de technologie en de kracht van PSA niet onderschatten. Ze brengt een aantal competenties mee die moeten toelaten dat een zeer performante haven als Antwerpen – en dat wordt mondiaal erkend – haar slagkracht kan verhogen. Het feit dat men erin slaagt om op een veel kleine-

Van Mechelen

re ruimte een veel grotere productiviteit te ontwikkelen, interesseert me vanuit het standpunt van de ruimtelijke ordening enorm.

We volgen de zaak op. We hebben binnen de regering afgesproken dat we te gepasten tijde een duidelijk standpunt zullen formuleren. Ik heb hierover ook contact genomen met de federale regering.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de minister, u verwijst naar de 6.000 TU. Uit de hoorzitting is echter duidelijk gebleken dat men denkt aan schepen met 9.000 TU en zelfs met meer dan 10.000 TU. Het interview met de grote baas van Vlissingen verontrust me een beetje. Men heeft het over de verbinding op termijn met Antwerpen via het spoor. Zomaar zeggen dat Antwerpen safe zit voor de volgende 10 à 15 jaar, daar durf ik mijn hand niet voor in het vuur steken.

Minister Dirk Van Mechelen : Het gaat niet om safe zijn. Wat belangrijk is, is dat het probleem van Antwerpen hetzelfde is als dat van Noord-Oost-Amerika. De nieuwe schepen met 9.000 en 10.000 TU worden effectief uitgetekend. Er rijzen bij de ontwikkeling echter enorme problemen. Ik verwijs hierbij naar de moeilijkheden destijds met de grote raffinaderij schepen.

Men moet met de grotere TU rekening houden. Economisch gezien is het meest logisch dat de nieuwe schepen worden ingezet op de Azië-as en voor een deel op de Pacific. De hoofdtrafiek uit Noord-Oost-Amerika zal niet onmiddellijk het voorwerp uitmaken van de kleinere schepen.

Belangrijk voor de Antwerpse haven is dat er een positieve evolutie aan de gang is. We moeten hier het debat over de ruimtelijke ordening niet voeren. Alles hangt echter samen. We stellen vast dat nu ook opnieuw achter de sluizen de containertrafiek een volledig nieuwe relance heeft gekregen. Maersk is hiervan één van de voorbeelden. De activiteiten aan het Delwaidedok komen opnieuw op gang. Het gaat hierbij om kleinere schepen die komen uit landen als Indië. Hierdoor krijgt men een veel betere bezetting en benutting.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gevolgen voor Vlaanderen van recente beslissingen van de federale regering over de economische compensaties bij legeraankopen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laverge tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gevolgen voor Vlaanderen van recente beslissingen van de federale regering over de economische compensaties bij legeraankopen.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in december 2000 heeft de federale regering in alle stilte plots een beslissing genomen om aankopen voor het leger niet meer in te kapselen in een compensatiepolitiek. Toen men zich bewust werd van de gevolgen, heeft vooral minister Picqué maar ook het bedrijfsleven scherp gereageerd. De stelling van het bedrijfsleven is dat men de bedrijven niet moet straffen omdat politici destijds misbruik hebben gemaakt van een aantal compensaties. Men beseft dat Augusta en het Miragedossier de basis vormen van deze beslissing.

De federale regering is zich bewust van de kritiek. Men heeft dan ook beslist om een werkgroep samen te stellen, die reeds een aantal suggesties heeft geformuleerd. Die werkgroep heeft als taak na te gaan wat er gebeurt met de economische compensaties.

De volgende legerbestellingen zullen ongeveer 70 miljard frank kosten. Dat is een belangrijk bedrag. De sector heeft een technologie opgebouwd waardoor ze een monopoliepositie bekleedt. Het is dus een zeer specifieke economische sector. Het belang van compensaties is niet te onderschatten. Na een ruwe berekening zou het voor Vlaanderen alleen al om 30 miljard frank aan economische compensaties voor de volgende jaren gaan. Met dat bedrag

Laverge

kan men nieuwe technologische ontwikkelingen ondersteunen, zorgen voor werkgelegenheid, enzovoort. Er moet ook nog een debat worden gevoerd over de verdeling op federaal vlak.

Naast de discussie over deze compensaties is er nog het probleem van de internationale afspraken. Landen die legeraankopen doen, doen dat steeds meer via internationale consortiums. Het risico is dat bij deze consortiums het probleem zich op een andere manier voordoet. Als men een gegroepeerde aankoop doet met enkele landen, wordt de compensatie in een ander daglicht gesteld. Men zal moeten vaststellen dat alle landen in Occar tot een systeem van gewenste compensaties zijn gekomen. Tot onze grote verrassing zijn we eigenlijk het enige land dat van deze compensatiepolitiek wou afstappen.

Wat Occar betreft, schuilt er evenwel een addertje onder het gras. Occar kan namelijk aandringen op een just return on investment. Indien de compensaties via een centraal coördinatiecentrum voor defensieaankopen verlopen, zouden de economische compensaties puur militaire compensaties kunnen worden. Dit is natuurlijk iets heel anders dan economische compensaties, die in principe niet aan militaire leveringen zijn verbonden.

In Vlaanderen zou een dergelijke houding van Occar voor een aantal problemen zorgen. Het Vlaams Parlement heeft in dit verband een duidelijk standpunt ingenomen. Met betrekking tot het leveren van militair en defensiematerieel zijn bepaalde richtlijnen uitgevaardigd.

In het licht van deze vroegere beslissingen wil ik mijn bezorgdheid in de vorm van een paar vragen verwoorden. Wat de discussies van december 2000 betreft, vraag ik me af of de gewesten bij de besluitvorming zijn betrokken. Aangezien het hier over 30 miljard frank aan economische compensaties gaat, betreft het hier voor Vlaanderen geen onbelangrijk pakket aan middelen.

De gewesten zijn nog steeds vertegenwoordigd in een federale Raad voor Nijverheidscompensaties. Heeft deze raad gefunctioneerd? Heeft deze raad de gewesten hierbij betrokken? De informatie waarover ik momenteel beschik, laat uitschijnen dat de gewesten in deze discussie geheel of gedeeltelijk aan de kant zijn geschoven.

Ik zou ook een vraag willen stellen over het standpunt van de Vlaamse regering inzake het behoud

van de economische compensaties. Het is mogelijk dat deze vraag al achterhaald is. Ik heb immers vernomen dat er een politieke principsovereenkomst is gesloten om de compensaties op bepaalde voorwaarden en onder bepaalde vormen te behouden.

Het is belangrijk dat de gewesten bij het vastleggen van die voorwaarden en vormen worden betrokken, zeker als het gaat om militaire bestellingen. Ik zou in dit verband nog even willen verwijzen naar de reacties van de SERV en van het VEV. Beide organisaties zijn van mening dat de economische compensaties in deze sector moeten blijven bestaan.

Inzake economische compensaties beschikt Vlaanderen over de nodige ervaring. Het systeem van economische compensaties bestaat al jaren. Volgens een aantal studies kan men de belangrijke rol van die compensaties in de ontwikkelingen in een aantal sectoren niet negeren. Kan de minister het belang van de economische compensaties situeren?

Men kan stellen dat deze compensaties een belangrijke rol hebben gespeeld in het Vlaamse economische ontwikkelingspatroon. Het is echter zeer moeilijk om die rol correct te evalueren. Bepaalde professoren vinden net dat die compensaties negatieve gevolgen hebben gehad. Het spreekt vanzelf dat deze professoren door een aantal van hun collega's worden tegengesproken. Hieromtrent bestaat geen duidelijkheid.

Mijns inziens hebben de compensaties een positieve invloed gehad op de ontwikkeling van een aantal Vlaamse technologische bedrijven. Ik vraag me evenwel af of de minister deze invloed gedetailleerder kan evalueren.

De Occar-filosofie zorgt nog voor een ander mogelijk probleem. Indien een operatie binnen Occar doorgaat, is het mogelijk dat de just return on investment zich volgens hen op het vlak van defensieleveringen situeert. Hoe zal de Vlaamse regering hierop reageren? De Vlaamse regering heeft indertijd besloten om zich niet met zuivere defensieleveringen in te laten. Zal de Vlaamse regering haar vroegere beslissing herroepen? Zal men afwijken van de huidige koers om economische compensaties voor de Vlaamse economie te bekomen?

In het kader van de huidige problematiek zijn al deze vragen van cruciale aard. Het spreekt voor zich dat de communautaire verdeling hier ook nog een rol in speelt. Dit voor Vlaanderen belangrijke gegeven hangt evenwel samen met de betrokkenen.

Laverge

heid van de gewesten bij de onderhandelingen over de compensaties.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, de heer Laverge heeft een aantal interessante vragen gesteld. Ik zal ze in het kader van mijn betoog niet herhalen.

We moeten de problematiek van de eventuele compensaties bij dit type van overheidsaankopen in een Vlaamse context bekijken. Hoewel het hier om een hoofdzakelijk federale materie gaat, heeft deze problematiek bijzondere implicaties voor Vlaanderen.

Blijkbaar wil men terugkomen op de afschaffing van de compensaties. Men zou de compensaties enkel bij gelijkwaardige offertes willen laten gelden. Deze politieke optie lijkt me niet onmiddellijk uitvoerbaar. Wat zijn gelijkwaardige offertes precies ? Die gelijkwaardigheid valt zeer moeilijk te beoordelen.

Mensen die een bepaald project willen binnenhalen, zijn niet verplicht om compensaties in te schrijven. Indien twee offertes gelijkwaardig zijn, zal de offerte met compensaties het pleit dan winnen ? Indien een onderneming rekening moet houden met eventuele compensaties, zal dit element een rol spelen in de berekening van de kostprijs.

Men zal de knoop op het federale niveau niet snel kunnen doorhakken. Bovendien zou deze nieuwe regeling in de praktijk voor heel wat wrevel bij de bedrijven zorgen. De vage omschrijving van gelijkwaardige offertes, het feit dat de compensaties niet verplicht zijn en het ontbreken van een regionale verdeelsleutel veroorzaken in Vlaanderen terecht heel wat ongerustheid.

Het eigenlijke voorwerp van mijn interpellatie is in feite een illustratie van de stelling van de heer Laverge. De vervanging van de C130's van de Belgische luchtmacht trekt heel wat aandacht. Dit toestel is niet enkel in belangrijke militaire operaties gebruikt, vaak heeft het humanitaire opdrachten vervuld.

Men wil de C130 vervangen door de A400M Airbus. Met deze vervanging is een aanzienlijk bedrag gemoeid. Sommige bronnen hebben het over 44 miljard frank. Hiervan zou 9,5 miljard frank wor-

den besteed aan bedrijven die betrokken zijn bij de ontwikkeling van, het onderzoek naar en de productie van deze nieuwe toestellen. Die betrokkenheid bij de ontwikkeling van het toestel brengt ons terug bij een Vlaamse bevoegdheid.

Een aantal maanden geleden heb ik reeds de aandacht gevestigd op het ontbreken van regionale verdeelsleutels. Nu begint op het terrein vrees te ontstaan. Aangezien hun industrie op dit vlak veel ouder is dan de jonge Vlaamse luchtvaartindustrie, heeft de Waalse lobby een historische voorsprong. Men vreest dan ook dat haast 90 percent van de eventuele economische return naar Waalse bedrijven zou gaan.

Aangezien ons land in een internationale context participeert, is die return van groot belang. Indien er meer bestellingen binnenkomen, kan men grote contracten in de wacht slepen. 3 tot 4 percent van het totale pakket van 232 toestellen zou momenteel al besteld zijn. De uitgaven die hiermee gepaard gaan, wijzen op een belangrijke return. Men vreest dat we de boot zullen missen.

Ik heb een paar maanden geleden al gezegd dat Vlaanderen niet de indruk mag geven geen belang meer te hechten aan regionale verdeelsleutels. De huidige meerderheid en de Vlaamse regering hebben bij de bespreking van de financiering van de Airbus 380 laten blijken dat men een samenwerkingsakkoord zonder een voor Vlaanderen aanvaardbare verdeelsleutel wil ondertekenen. Aanvullend op die waarschuwing heeft mijn partij heeft toen een motie ingediend. Hoewel die motie niet is goedgekeurd, krijgen we nu wel gelijk. Het gaat hier om een precedent. Ik denk niet uitsluitend aan de prefinanciering, maar, in een breder kader, aan alle elementen die de economische return van het voorliggende dossier betreffen.

Het is vreemd dat Vlaanderen de regionale verdeelsleutel zo lichtzinnig heeft losgelaten. Tijdens de vorige legislatuur heeft de VLD, met de heer De Gucht op kop, met veel aandrang gewezen op het belang van een voor Vlaanderen gunstige verdeelsleutel in dergelijke dossiers. Het ging toen ook om onderzoek en ontwikkeling voor de luchtvaartindustrie. Tijdens de vorige legislatuur heeft men op een bepaald ogenblik nog overwogen om een belangenconflict in te roepen. Dit is om technische redenen niet doorgegaan. Ik stel evenwel vast de Vlaamse regering heden minder sterk op haar strepen staat.

Ik zal mijn betoog afronden met een voorbeeld. Hoewel het loslaten van de regionale verdeelsleutels hier nu aan bod komt, moeten we tot in den

Schuermans

treure blijven herhalen dat dit op sommige vlakken helemaal niet het geval is. We moeten hier lijdzaam toekijken hoe men zich voor de NMBS aan de regionale verdeelsleutels blijft vastklampen. Voor de kleinste afwijking dienen we hard te vechten. De regionale verdeelsleutels blijven de vaste regel.

Mijns inziens is dit geen goede houding. We moeten ons hierover beraden. Een nieuwe motie zou de regering een mandaat kunnen geven om bij de bespreking van dergelijke dossiers op een billijke return voor Vlaanderen te staan. Aangezien de Vlaamse regering nog steeds betrokken is bij de afhandeling van het samenwerkingsakkoord betreffende het vorige Airbus-dossier dient ze in dit verband een ruimer mandaat te krijgen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laverge, ik wil eerst even stellen dat de federale regering haar beslissing niet tijdens het kerstreces maar op 15 december heeft genomen. Daarna hebben een aantal Franstalige ministers een offensief ontketend. Momenteel zit de situatie in volle ontwikkeling.

Ik wil van deze vraag om uitleg gebruik maken om Agalev in dit debat te positioneren, en om na te gaan wat mogelijk is. Ik wil er trouwens op wijzen dat economische compensaties bij militaire bestellingen binnen de Europese economische politiek eigenlijk een uitzondering vormen. Enkel voor zaken die betrekking hebben op de veiligheid van een land mag de overheid tussenbeide komen. Artikel 296 van het EU-Verdrag stelt letterlijk dat goederen die betrekking hebben op de veiligheid van een land een uitzondering vormen op de vrije concurrentie. Een aantal mensen menen trouwens dat dit artikel op termijn wel eens zou kunnen sneuvelen. Dit zal misschien niet op korte termijn gebeuren.

Mijnheer de minister, als federaal parlementslid hebt u in het verleden verschillende defensiedossiers opgevolgd. Als lid van de commissie voor Legeraankopen hebt u terzake heel wat ervaring opgedaan. In die commissie is echter duidelijk gesteld dat we niet enkel rekening moeten houden met de economische compensaties. Op termijn moeten we er immers rekening mee houden dat de economische compensaties misschien worden afgeschaft. De huidige Europese uitzondering zal wellicht niet blijven bestaan.

Agalev heeft, vanuit een liberale visie op de economie, grote problemen met de economische compensaties. We zijn ervan overtuigd dat economische compensaties de prijs van het product verhogen. Bovendien zijn in het verleden heel wat economische compensaties nooit gerealiseerd. De verhoging van de kostprijs is alleszins een reëel gegeven. Economische compensaties verstoren de werking van de markt.

Ik zal deze stelling illustreren met een praktisch voorbeeld. Vroeger produceerden twee grote bedrijven in Franstalig België defensieproducten, namelijk Sabca en Asco. Sabca heeft zich steeds op dezelfde markt geconcentreerd. Telkens de uitgaven voor defensieproducten achteruitgaan, heeft dit bedrijf een probleem. Die problemen worden veroorzaakt door het feit dat het zich niet heeft gediversifieerd. Asco heeft wel voor een diversificatie gekozen. Dit bedrijf heeft zich ten volle op de civiele luchtvaart toegespitst. Asco heeft op een goede manier geanticipeerd op de economische evolutie, en is nu een zeer bloeiend bedrijf. Economische compensaties zullen met andere woorden steeds de werking van de markt verstoren.

Men zit bovendien steeds met het gevaar dat niet het beste materieel wordt aangekocht. De minister kent wellicht voldoende voorbeelden uit het verleden om dit te beseffen. Ik vraag me af of de voorwaarde van de gelijkwaardige offertes een oplossing kan bieden. De voorbeelden uit het verleden betreffen niet allemaal gevallen van fraude en corruptie. Geregeld heeft men omwille van de economische compensaties voor een minder goed product gekozen. We moeten steeds zeer voorzichtig omgaan met de economische compensaties voor defensie-aankopen. We moeten trouwens ook durven zeggen dat dergelijke aankopen in het verleden vaak een liberale achtergrond hadden.

Een belangrijk groen argument betreft de problemen die mijn fractie heeft met het geven van financiële steun aan de defensie-industrie. Dit is een van de redenen waarom Agalev tijdens de vorige legislatuur de EBT-richtlijnen mee heeft ondersteund. We zijn ervan overtuigd dat een investering in of de ontwikkeling van een niet-defensieve industrie duurzamer is in alle betekenissen van het woord. De evolutie van Asco is hiervan een goed voorbeeld. We zijn tegen economische compensatie voor defensie-aankopen. Dit betekent uiteraard niet dat we ons kanten tegen een industriële return die het gevolg is van een internationale samenwerking ter ontwikkeling van nieuwe systemen. Ik zal dit even toelichten.

Stassen

Men kan een economische return organiseren voor landen die bij een hele ontwikkeling zijn betrokken. Het gaat dan niet enkel om het produceren van toestellen, maar ook om onderzoek en ontwikkeling. De vervanging van de C130's kan in dit verband een voorbeeld vormen. Men zou dan niet over economische compensatie bij de dure aankoop van toestellen moeten gewagen, maar van de ontwikkeling van een militair product in het kader van een internationale samenwerking. Dit product kan vervolgens ook voor civiele operaties worden gebruikt, wat we eigenlijk allemaal willen. Het gaat dan niet om economische compensaties, maar om vormen van industriële return die zijn ontstaan door de ontwikkeling en industrialisatie van nieuwe systemen. De vervanging van de C130 zou hiervan een voorbeeld kunnen zijn. Als er een oplossing mogelijk is in dit dossier, dan moet ze die richting uitgaan. Het debat over de verdeelsleutel is een andere discussie.

De terugkeer naar de economische compensaties is niet aangewezen, want er zijn te veel risico's. Er zullen altijd problemen zijn. We moeten nagaan hoe we in het kader van de ontwikkeling van de Europese defensie vanuit België en Vlaanderen die industriële return kunnen bekomen. Het gaat niet om alle ontwikkelde producten, maar wel om delen waarbij we vanaf de conceptie- en onderzoeksfase worden betrokken. Op die manier kunnen we dit dossier ontmijnen

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Het laatste punt dat de heer Stassen aanhaalt, sluit aan bij wat wij voorstaan. Het gebrek aan regionale verdeelsleutels maakt bepaalde zaken echter onmogelijk. Een bedrijf als Sabca-Lummen, dat nu een zeer bloeiend bedrijf is, wordt betrokken bij de productie van onderdelen van onder andere de ArianeV. Bij de vervanging van de C130 komt het bedrijf niet aan bod omdat Sabca het zich kan permitteren alles te concentreren in Charleroi. Men heeft daar problemen omdat de overeenkomst voor de F16 afloopt. Sabca-Lummen is echter ook goed geplaatst om hierin een rol te spelen.

Een regionale betrokkenheid of garantie zou aangewezen zijn.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de SERV heeft op 5 oktober 1994 een belangrijk advies uitgebracht over de opportuniteit, de sociaal-economische effecten en de economische compensaties bij legerbestellingen. In dit advies besteedde de SERV bijzondere aandacht aan de procedure voor militaire bestellingen en de daaraan verbonden economische compensaties. Hij stelde onder meer vast dat er inzake de procedure in geen enkele betrokkenheid vanwege het Vlaams Gewest was voorzien, niettegenstaande het feit dat de gewesten exclusief bevoegd zijn voor de economische finaliteit en de compensaties. In het advies had hij een aantal voorstellen tot procedurewijziging uitgewerkt om de betrokkenheid van de gewesten in de besluitvorming over economische compensaties te versterken.

Aan de oud-strijders van deze commissie kan ik ter herinnering zeggen dat het advies van de SERV de basis vormde voor een resolutie van het Vlaams Parlement, die op 6 april 1995, aan de vooravond van belangrijke verkiezingen, werd goedgekeurd. Het kernpunt van deze resolutie was de vraag van het Vlaams Parlement om het stelsel van economische compensaties aan de federale staatsstructuur aan te passen. Op basis hiervan werden onderhandelingen opgestart tussen de Vlaamse regering en de bevoegde federale minister van Economische Zaken. Deze onderhandelingen leidden ertoe dat de gewesten betrokken zouden worden bij het economisch compensatiebeleid via een nieuw op te richten Raad voor Nijverheidscompensaties.

Deze raad werd opgericht bij ministerieel besluit van 18 juli 1997. We zijn nu vier jaar verder. Ze kreeg als opdracht 'voor de minister van Economie adviezen op te stellen over de algemene lijnen, te volgen in het beleid van de compensaties betreffende overheidsopdrachten van leveringen en diensten waarop artikel 3, paragraaf 3 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten van toepassing is'.

Verder bepaalt het ministerieel besluit dat 'de Raad voor Nijverheidscompensaties in naleving van de taalpariteit samengesteld is uit experts die als volgt worden aangeduid : vier leden aangeduid door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, twee leden aangeduid door de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, twee leden aangeduid door de Economische en Sociale Raad van Vlaanderen, twee leden aangeduid door de Conseil Economique et Sociale de la Wallonie, en twee leden aangeduid door de minister van Economie. Eén van deze twee leden

Van Mechelen

neemt het voorzitterschap waar en wordt bij afwezigheid vervangen door het oudste lid'.

Deze beslissing zat vervat in het ministerieel besluit van 18 juli 1997. Twee jaar later, op 10 maart 1999, werd de installatievergadering van de Raad van Nijverheidscompensaties gehouden. Dat is 5 jaar na het advies van de SERV. Op te merken valt dat de bevoegdheidsomschrijving van de raad in de praktijk erg minimalistisch wordt geïnterpreteerd en toegepast. De raad komt in principe tweemaal per jaar samen om kennis te nemen van de geglobaliseerde cijfers van de compensaties die worden verstrekt door de bevoegde ambtenaren van het ministerie van Economische Zaken. Van enige reële betrokkenheid van de gewesten is in de huidige formule en werking van de raad dan ook geen sprake.

De rol van deze federale Raad voor Nijverheidscompensaties is zeer beperkt. Het gaat enkel om het verstrekken van informatie a posteriori. Het zou niet onverstandig zijn hierover in het federale parlement te interpellieren en aan te dringen op een evaluatie van de werking van de raad. Daarvoor zijn er gemeenschapssenatoren.

Uit de geschetste evolutie blijkt dat vooral de vorige Vlaamse regering zich heeft bezig gehouden met de implementatie van het advies van de SERV. Het eindpunt was de installatie van de raad. Ik stel vast dat ik sinds de installatie geen enkel document heb teruggevonden waarbij deze of de vorige Vlaamse regering zich uitdrukkelijk uitspreekt en zelf een standpunt inneemt over deze economische compensaties.

Het afhandelen van militaire aankoopdossiers is in eerste instantie een aangelegenheid van de federale overheid. Zij moet beslissen of en op welke manier met die compensaties rekening wordt gehouden. Het spreekt voor zich dat de gewesten altijd een standpunt kunnen innemen.

De ervaring leert hoe dan ook dat compensaties geenszins mogen wegen op de uiteindelijke beslissing. Dat was uiteindelijk ook de conclusie van de bijzondere onderzoekscommissie voor Legeraankopen. Ik was daar zelf twee jaar lid van. Ik heb toen enkele dagen en nachten doorgebracht in de kelders van het federaal parlement om dossiers door te nemen. Ik kwam tot de conclusie dat het enige juiste uitgangspunt is dat men het beste militair materieel moet kopen aan de beste prijs. Dat was de slotsom van twee jaar hard werken.

Ik kan u ontelbare voorbeelden geven. We hebben het vrachtwagendossier, het updaten van de Mirages en het dossier over de aankopen van de jeeps onderzocht. Ik heb de besluitvorming toen minutieus in kaart gebracht. De interferentie van het departement Economie op de beslissing en op het ontwerp dat door het ministerie van Defensie werd voorgesteld, was catastrofaal. Men heeft toen besloten dat daar een eind aan moest worden gemaakt. De shortlist werd aangepast.

Er is altijd een vermoeden van corruptie. Het is moeilijk te bewijzen. Mijn aanvoelen was dat de druk van Economie op Defensie om de shortlist aan te passen en om uiteindelijk toch maar iets te kopen, zeer groot was. Op Defensie was men al blij dat men iets kreeg. Achteraf zou men wel zien of het om goed of minder goed materieel ging. Ik heb het tot stand komen van de shortlists bestudeerd. Defensie deed dat zeer behoorlijk. De moeilijkheden ontstonden toen Economie zich ermee bemoeide.

De beslissing van de federale regering van 15 december kadert perfect in dat uitgangspunt en in de conclusie van de onderzoekscommissie. Op het moment dat men beslist het beste materieel aan te kopen aan de beste prijs, kan men bij de twee of drie overblijvende bedrijven het element van de compensaties natuurlijk laten spelen. Ik heb wel gezegd aan mijn medewerker die deze zaak volgt dat hij zich aan het uitgangspunt moest houden. Het is het enige juiste om de fouten uit het verleden te vermijden.

De conclusie werd trouwens unaniem door het parlement goedgekeurd. In de tweede aanbeveling stond dat er binnen de commissie voor Defensie een subcommissie zou worden opgericht. Er waren duidelijke afspraken inzake geheimhouding en vertrouwelijkheid. Ze zou op de hoogte worden gebracht vooraleer de beslissing werd genomen. Ik heb het steeds vreemd gevonden dat Defensie dit in het verleden altijd heeft geweigerd. Het zou geen slechte zaak zijn indien men zou aandringen dat de parlementaire controle op dat vlak in overweging zou worden genomen. In Amerika is men daar bijvoorbeeld zeer strikt in.

De prijszetting en het verstoren van de markt zijn zaken die we letterlijk op basis van de conclusies hebben kunnen bewijzen. Langs de andere kant volg ik ook wel de heer Laverge die zegt dat we niet naïef mogen zijn op het ogenblik dat blijkt dat dit een gangbare praktijk is. Het komt er dan op aan te proberen het onderste uit de kan te halen als het aanbod zich aandient. We leven immers niet

Van Mechelen

op een eiland in Europa. Ik ken artikel 226 en ik denk dat het best wordt afgeschaft, maar ik vrees dat dat niet echt snel zal gebeuren. Om u te garanderen dat die afschaffing nog zeer lang op zich zal laten wachten verwijs ik naar een meer westelijk gelegen buurland.

Wat betekenen die economische compensaties voor onze Vlaamse bedrijven? We hebben geprobeerd wat cijfers te verzamelen. De heer Bracquené heeft de cijfers voor mij opgespoord. Hij kent het dossier immers vrij goed en ik durf dus op hem te vertrouwen. We hebben onder andere het cijfer van de totale waarde van de aankopen sinds 1983. De cijfers over de toestand begin september 2000 zijn gecorrigeerd ten opzichte van de toestand van november 1999, omdat ondertussen een beslissing is genomen in verband met de mijnenvegers. Premier Verhofstadt heeft terecht gezegd dat we geen boten moeten kopen om werk te verschaffen. We moeten boten kopen als we ze nodig hebben. Toen is dus de beslissing over die 12,5 miljard frank gevallen. Rekening houdend met die correctie is de totale waarde van de aankopen sinds 1983 119,193 miljard frank. Het aandeel van de compensaties werd in absolute waarde geraamd op 91,9 miljard frank. Dat is een relatief aandeel van 77,13 percent. De verdeling over de gewesten is als volgt: Vlaanderen 55,15 percent, Brussel 11,76 percent en Wallonië 33,08 percent.

De bovenvermelde cijfers hebben betrekking op de globalisatie en houden vanzelfsprekend geen rekening met twee contracten die in 2000 werden afgesloten. Die moeten er eigenlijk nog worden bijgeteld. Het ene is een contract voor thermische camera's ter waarde van 358 miljoen frank, met compensaties ter waarde van 311 miljoen frank. De verdeling van die compensaties is de volgende: Vlaanderen 187 miljoen frank, Brussel 16 miljoen frank en Wallonië 109 miljoen frank. Het andere is een contract voor mitrailleurvizieren ter waarde van 302 miljoen frank, met compensaties ter waarde van 263 miljoen frank. De verdeling van de compensaties is de volgende: Vlaanderen 210 miljoen frank, Brussel 13 miljoen frank en Wallonië 39 miljoen frank. Voor het tweede contract zijn er relatief veel compensaties naar Vlaanderen gegaan. Voor het eerste contract is Vlaanderen echter ook voldoende gecompenseerd.

Indien men rekening houdt met die bedragen kan men dus stellen dat ruim 55 percent van de economische compensaties vandaag ten goede komt aan de Vlaamse industrie en dienstensector en een be-

drag vertegenwoordigt dat voor Vlaanderen van 1983 tot 2000 oploopt tot ongeveer 51 miljard frank. Dat is toch een serieus bedrag en de SERV blijft dan ook zeggen dat dit niet het meest ideale systeem is. Het is echter niet de bedoeling het kind met het badwater weg te gooien. Ik denk toch dat ook daar steeds meer de sfeer groeit dat we het bij de bestellingen in return van R&D moeten hebben, zoals bij de A3XX. Ik kom daar later op terug, naar aanleiding van de aanvullende vraag van de heer Schuermans.

Compensaties blijven een heikel punt. We hebben het daar zojuist over gehad. Hier staat nog eens het voorbeeld van de vrachtwagens. Of dit de beslissing altijd in de juiste zin heeft gedetermineerd, betwijfel ik.

De vraag van de heer Laverge over de gezamenlijke aankopen via het Occar hadden wij anders begrepen. Als ik de heer Laverge goed begrijp, zegt hij dat we moeten opletten, omdat de compensaties dan enkel zouden gaan naar bedrijven die met defensie bezig zijn. In Vlaanderen volgen we echter al jaren de bewuste keuze om geen initiatief te nemen dat neerkomt op ondersteuning van zuivere defensie-industrie. Wallonië doet dit wel. Ik kan alleen maar zeggen dat ik dat eens moet nakijken.

De heer Jacques Laverge: Nederland heeft zich bij het Occar aangesloten en opteert voor 100 percent compensatie. Die compensatie gaat naar de militaire industrie, terwijl wij steeds een politiek van economische compensaties hebben gevoerd. Als het Occar just return doet in functie van militaire producten, dan zitten wij in Vlaanderen vast.

De heer Jos Stassen: Bij de vervanging van de C130 via het Occar gaat het niet louter om strikt militaire return. Ik denk dat de rompenbouw en andere aspecten van de ontwikkeling daar ook bijhoren. Zo heb ik het toch begrepen.

De heer Jacques Laverge: Het Occar zegt: 'U levert onderdelen van het product.'

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer Laverge ik zal heel duidelijk zijn. Als dit de gewijzigde aankooppolitiek van de federale overheid zou zijn, zijn ongewenste neveneffecten voor Vlaanderen niet uit te sluiten. Ik kan mij vandaag dus enkel engageren om dat na te vragen. Die politiek zou immers haaks staan op de filosofie die wij hier hanteren. We moeten consequent ons standpunt blijven verdedigen, namelijk dat wij in Vlaanderen geen steun geven aan pure defensie-industrie. Ik verander niet van mening. Ik zal het dual use-systeem verdedi-

Van Mechelen

gen, omdat dat van essentieel belang is voor enkele Vlaamse topbedrijven. We moeten immers realistisch zijn met betrekking tot het innemen van onze positie.

U weet dat ik al eens heb gezegd dat we bezig zijn met de ontwikkeling van een Vlaams ondersteunend beleid voor de lucht- en ruimtevaartindustrie. We doen dat samen met het IWT. Het IWT heeft formeel beloofd ons voor de zomer een beleidsvoorstel te bezorgen om die ondersteuningspolitiek op poten te zetten. Dat beleidsvoorstel zal gebaseerd zijn op de eerste analysestudie die ik hier al eens heb gepresenteerd naar aanleiding van de A380.

Ik zal nu even ingaan op de aanvullende vragen van de heer Schuermans. De zaak is zeer complex omwille van het bestaan van twee samenwerkingsakkoorden. In het samenwerkingsverband voor de A3XX zat een zeer slechte sleutel voor Vlaanderen, namelijk een 20/80-sleutel die werd gekoppeld aan dat bloemenakkoord of tulpenbesluit. Dat samenwerkingsakkoord is niet uitgeput, maar het saldo wordt opgenomen in het nieuwe samenwerkingsakkoord voor de A380 en daar heeft de federale regering gevraagd om uit te gaan van de economische realiteit en niet van verdeelsleutels.

We hebben zeer zwaar onderhandeld. Voor de rompenbouw, de motoristen en de uitrusting was het probleem dat wij derde waren. De federale overheid heeft uiteindelijk na een kernkabinet beslist om een volledige dekking te geven van heel het Vlaams verlanglijstje. We kunnen dus niet meer krijgen, omdat alle potentiële inbreng van Vlaanderen in dat programma wordt afgezekerd. In het samenwerkingsakkoord wordt voor de eerste keer opgenomen dat R&D, voor ons enorm belangrijk voor wat de uitrusting betreft, wordt geprefinancierd aan het maximumbedrag dat Europa toelaat. Dat ligt natuurlijk veel hoger dan de bedragen die van toepassing zijn op de motoristen en de rompenbouwers. Bij die laatste twee gaat het immers om 33 percent, op basis van een akkoord tussen Amerika en Europa.

We hebben geen verdeelsleutel, maar we hebben wel het maximum gekregen dat we konden bekomen. Ik laat in het midden of dit een goede oplossing is.

Wat de A400M's betreft volg ik de zaken verder op de voet. We houden contact met de federale overheid om te bekijken of daar dezelfde spelregels

gelden. Ik ben het immers wel eens met het standpunt dat het niet kan dat het feit dat er in het ene dossier geen verdeelsleutel was, maar wel rekening werd gehouden met de economische realiteit, waardoor Vlaanderen werd bediend, wordt misbruikt als argument om ons deels buitenspel te zetten in het A400M-dossier. Maar ik moet zeggen dat de contacten terzake, ook met de beroepsorganisatie, vrij goed verlopen. Wat het uitwisselen van gegevens betreft, zijn de relaties daar perfect. Ook daarover zal ik bijkomend verslag uitbrengen. Hoe dat concreet gebeurt, moeten we nog afspreken, maar eerst moet ik weten wat de stand van zaken is met betrekking tot het A400M-dossier.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : We zullen ons nog beraden over de vraag of ik die interpellatie aanhoud. De minister moet immers de kans krijgen dat verslag uit te brengen.

Wat de A380 betreft, klopt het wat u zegt : aan de Vlaamse vragen is tegemoetgekomen. Als Vlaams minister van Economie kunt u stellen dat u alles hebt gekregen wat maximaal mogelijk was. Maar we moeten de zaak ook federaal bekijken : Vlaanderen is immers nog steeds een deel van de federatie. Als men de verhouding tussen Vlaanderen en Wallonië bekijkt binnen het totale budget hiervoor, dat werd opgewaardeerd, dan is er nog steeds sprake van een scheeftekening. Het is inderdaad zo dat we daarin ons pakketje hebben gekregen. Maar we vrezen dat men dezelfde techniek zal toepassen bij een volgend dossier, zoals dat van de vervanging van de C130-vliegtuigen. Dan komen we in heel gekke situaties terecht. Het is zinvol daar nader op in te gaan.

De heer Jacques Laverge : In de evolutie van de legeraankopen worden we gehinderd door het feit dat we de defensie-industrie niet willen steunen. We hebben daar duidelijk afstand van genomen. De vraag rijst of we, als we nog willen participeren in die investeringen of die compensatiepolitiek, het standpunt van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement niet moeten herzien. Dat is misschien een gevolg.

Minister Dirk Van Mechelen : Vlaanderen wordt voor 100 percent op zijn wenken bediend. Ik kan natuurlijk niet meer vragen dan 100 percent. Het probleem is dat men met dat totaalpakket niet de klassieke verdeelsleutel bereikt. Dat komt omdat, zoals de heer Laverge stelt, de defensie-industrie in Wallonië veel belangrijker is. De vraag is : gebruikt

Van Mechelen

Vlaanderen die positie om te eisen dat men minder geeft aan Wallonië en dus niet volledig tegemoetkomt aan de Waalse vragen ? Dat is een discussie die woedt. Maar laten we eerlijk zijn : Vlaanderen betaalt ook mee voor de werkloosheid in Wallonië.

De heer Eddy Schuermans : De vraag rijst of de verdeelsleutel als principe in sommige dossiers wordt losgelaten, terwijl dat bijvoorbeeld niet het geval is voor de NMBS.

Minister Dirk Van Mechelen : Dat is een schitterend debat. Maar wie er ook in de meerderheid zit, ik maak me geen illusies over het antwoord.

De heer Eddy Schuermans : Onze luchtvaartindustrie, zeker wat het militaire betreft, is beperkt. Het gaat over een jonge industrie. Indien men die niet beschermt met verdeelsleutels, dan gaat dat zich tegen ons keren. De vervanging van de C130's kan daar een illustratie van zijn.

Ik heb nog één opmerking. Het verbaast me dat u geen afstand neemt van het inbrengen van de notie van gelijkwaardige offertes, als men dan toch compenseert. U bent daar nogal licht over gegaan. Vindt u dit realistisch ? U zei weliswaar te vinden dat men bij het commissiestandpunt moet blijven. Als men volhoudt dat alleen bij gelijkwaardige dossiers de compensaties een rol spelen, en anders niet, en dat zonder regionale verdeelsleutel, dan moet men geen helderziende zijn om te beseffen wat daarvan het resultaat zal zijn. Als Vlaams minister kunt u dat toch niet nemen ?

Minister Dirk Van Mechelen : Ervaringen uit een vorig leven leren me dat men bijzonder voorzichtig moet zijn met dit soort nieuwe formules, die eigenlijk een terugkeer betekenen naar het vroegere. Het uitgangspunt na twee jaar onderzoek was : het beste militaire materieel voor de beste prijs. De Europese spelregels zijn er nu eenmaal. Men moet niet naïef zijn op dat vlak. Er zal steeds worden onderhandeld over compensaties, maar dat moet gebeuren nadat de militair-technische beslissing is genomen, en niet andersom. Dat was eigenlijk de conclusie. Als men gaat praten over compensaties spreekt het vanzelf dat de gewesten daarin moeten worden betrokken. In de federale raad zetelen er vertegenwoordigers van de gewesten, namelijk de vertegenwoordigers van de SERV. We hebben er belang bij federaal te interpellieren en te trachten een evaluatie van die raad uit te lokken, zodat die dynamischer wordt gemaakt. Daar ligt volgens mij de sleutel tot de oplossing van dit vraagstuk : de ministers van Defensie en Economie moeten die raad ernstig gaan nemen. Ik zei het reeds in bedekte termen : vandaag gebeurt dit niet. De vorige regering heeft een goed instrument gecreëerd terzake. Dat is de verdienste van het kabinet-Van den Brande. Dit is een goed instrument op voorwaarde dat we daar het nodige lef vertonen en zorgen dat we aanwezig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.26 uur.*
